

5. LUOKKA

Media ja hyvinvointi

Tehtävien tarkoituksena on auttaa oppilasta ymmärtämään elokuvien ja digitaalisten pelien ikärajojen merkitys.

Välineet: Välineet videoiden katsomiseen sekä sivulla 5 olevan ikärajajulistein heijastamiseksi näkyviin. Lisäksi tarvitaan jokaiselle oppilaalle kaksipuoleinen tuloste, jonka toisella puolella on Ratkaise salalause! -tehtävä sivulta 3 ja toisella puolella Arvioi ikäraja! -tehtävä sivulta 4.

TAUSTATIEDOT OPETTAJALLE

Elokuvien ja televisio-ohjelmien ikärajat antaa Kansallinen audiovisuaalinen instituutti eli KAVI. KAVI:n mediakasvatus- ja kuvaohjelmayksikön tehtäviin kuuluu ikärajojen noudattamisen valvonta. Ikärajoja arvioitaessa otetaan huomioon elokuvan sisältämä väkivalta, seksuaalinen sisältö, ahdistava sisältö ja päihteiden käyttö.

Digitaalisissa peleissä käytetään yleiseurooppalaista PEGI-ikämerkintää (Pan European Game Information), jossa edellä mainittujen sisältöjen lisäksi otetaan huomioon kiroilu, syrjintä, uhkapelaaminen ja mahdolliset pelin sisältämät ostot.

Aloitukset: RATKAISE SALALAUSE! -MONISTE

Oppilaille jaetaan tehtävämoniste ja tehdään ensin Ratkaise salalause! -tehtävä.

HUOMIO Salalauseen ratkaisu on ”Noudatan sääntöjä ja ikärajoja”.

Kun lause on ratkaistu, keskustellaan seuraavista kysymyksistä:

- Missä kaikkialla tarvitaan ikärajoja?
- Miksi elokuvissa, televisio-ohjelmissa ja digitaalisissa peleissä on ikärajoja?
- Miten ikärajoja voi valvoa? Kuka niitä valvoo?

Taululle heijastetaan ikärajoista ja sisältösymboleista kertova juliste sivulta 5. Käydään symbolit ja niiden merkitykset yhdessä läpi. Opettaja kertoo seuraavat asiat:

- *Koulutetut henkilöt katsovat elokuvat ja antavat niille ikärajat. On kuitenkin mahdollista, että katsojapalautteen perusteella ikärajoja saatetaan arvioida uudelleen. Elokuvateattereissa voidaan 7, 12 ja 16 vuoden ikärajoista joustaa kolme vuotta, jos lapsi on koko esityksen ajan aikuisen seurassa.*
- *Digitaalisten pelien ikärajat eivät kerro pelin vaikeustasosta, vaan sisällön soveltuvuudesta. PEGI-18 merkinnällä merkitty peli voi siis olla helppo pelata, mutta pelin sisältö ei sovi nuoremmille.*

- *Ikärajan tarkoitus on suojella lapsen kehitystä. Tutkimusten perusteella tiedetään, että esimerkiksi voimakkaan väkivallan näkeminen ohjelmissa voi aiheuttaa lapselle haittaa. Haittoja voivat olla esimerkiksi nukahtamisvaikeudet, painajaisunet tai pelot. Haitallinen mediasisältö voi näkyä lapsen käyttäytymisessä myös lisääntyneenä levottomuutena tai aggressiivisuutena.*

Työskentely: MINKÄ IKÄRAJAN ANTAISIT?

Katsotaan video linkistä [KIELLETTY LAPSILTA!! – Miksi on ikärajat?](#) (kesto 7:02). Sen jälkeen oppilaat jaetaan 3–4 oppilaan ryhmiin, joissa tehtävänä on pohtia monisteen toisella puolella olevaa Arvioi ikäraja! -tehtävää. Oppilaat lukevat yhdessä elokuvien kuvaukset ja arvioivat, minkä ikärajan antaisivat elokuvalle.

Lopuksi vertaillaan oppilaiden antamia arvioita KAVI:n määrittämiin ikärajoihin.

1. Dokumentti Ammattinyrkkeilyn armoton maailma (2022): ikäraja 12 vuotta
2. Elokuva Saapasjalkakissa: Viimeinen toivomus: ikäraja 7 vuotta
3. Elokuva Speak No Evil: ikäraja 18 vuotta
4. Elokuva Bohemian Rhapsody (2018): ikäraja S

Jos jonkin elokuvan ikäraja jää mietityttämään oppilaita, tai he haluavat tarkistaa jonkin muun elokuvan ikärajan, se on mahdollista KAVI:n sivustolla, johon pääsee linkistä [Etsi ikärajaa - Kavi](#).

Lopetus: MIKSI VIDEOPELEISSÄ ON IKÄRAJAT?

Katsotaan lopuksi video linkistä [Miksi videopeleissä on ikärajat?](#) (kesto 1:31).

Lähteet [Miten ikärajat annetaan](#), [Etsi ikärajaa](#) ja [Tietoa ikärajoista -esite](#) - KAVI, [Stop Slow & Go](#) - Digiturvataitomateriaalit 7–9-vuotiaille, PEGI - julkinen sivusto, [KIELLETTY LAPSILTA!! – Miksi on ikärajat?](#) ja [Miksi videopeleissä on ikärajat?](#) - Poikien Puhelin.

RATKAISE SALALAUSE!

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
U	V	W	X	Y	Z	Å	Ä	Ö	

ARVIOI IKÄRAJA!

Seuraavat kuvaukset ovat lyhennelmiä KAVI:n nettisivuilta, joissa perustellaan elokuville annettuja ikärajoja. Lukekaa perustelut ja merkitkää sen jälkeen viivalle oma arvionne ikärajasta.

1. Dokumentti Ammattinyrkkeilyn armoton maailma (2022)

Dokumentissa on kamppailu-urheiluun liittyvää väkivaltaa, jota ei pääosin ole esitetty yksityiskohtaisesti. Muutamassa kohtauksessa näytetään lyhyesti yksityiskohtaisempia tyrmäysiskuja ja verta vuotava silmäkulman aukeaminen, mutta väkivallan vastapainona dokumentissa kerrotaan myös nyrkkeilyn vaaroista sekä muista haittapuolista.

Ikäraja _____

2. Elokuva Saapasjalkakissa: Viimeinen toivomus (Puss in Boots: The Last Wish 2022)

Vauhdikas ja jännittävä lastenelokuva seuraa Saapasjalkakissan seikkailua taianomaisessa fantasiamaailmassa. Elokuvan komediallisuus ja animaatiomaailman erilaiset elementit luovat etäännytystä elokuvan väkivallan kuvauksille ja lievästi jännittäville tilanteille. Elokuva sisältää lievää ahdistusta aiheuttavaa sisältöä ja lievää väkivaltaista sisältöä.

Ikäraja _____

3. Elokuva Speak No Evil (2021)

Elokuva sisältää erittäin järkyttävää ja yksityiskohtaista julmuuksien kuvausta sekä yksityiskohtaista ja realistista väkivaltaa. Elokuvan tarinan rakentuminen, henkilöhahmojen kehitys tarinan aikana, elokuvan voimakkaan väkivallan piirteet sekä uhrien ominaisuudet luovat erittäin voimakasta ahdistusta aiheuttavan kokonaisuuden.

Ikäraja _____

4. Elokuva Bohemian Rhapsody (2018)

Huumausaineiden mahdolliseen käyttöön viitataan elokuvassa vain sellaisilla kuvallisilla tai sanallisilla vihjeillä, joiden ymmärtämiseen tarvittavia tulkintataitoja ei pienillä lapsilla oleteta olevan. Queen-yhtyeen ja Freddie Mercuryn tarinan kertovassa lämminhenkisessä draamassa kuvataan myös menestyksen ahdistavia puolia sekä sairastumisen tematiikkaa, mutta vain hienovaraisin viittauksin. Mitä nuorempi lapsi on, sitä vähemmän hänellä on edellytyksiä ymmärtää monitulkintaisia viestejä, jotka aikuisen mielessä muodostavat selkeitä merkitysyhteyksiä.

Ikäraja _____

Elokvien ja televisio-ohjelmien ikäraajat

Elokvat, televisio-ohjelmat ja digitaaliset pelit merkitään ikärajalla ja sisältösymbolilla. Merkintä kertoo minkälaisien lapsille haitallisten sisältöjen vuoksi ohjelmalla on ikäraja.

WWW.IKARAJAT.FI

Digitaalisten pelien ikäraajat (PEGI)

WWW.PEGI.INFO